

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Continens Armamentarium Seu Panoplima Spiritualem - Id est, Varia arma
& media ad omnis generis tentationes fortiter sustinendas, & feliciter
superandas, Ad Omnium Quidem Animarum

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1688

Caput. IV. De Tentationibus Conjugum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48377)

oluerit, dabit DEVS. Vbi fortè noluerit, tibi de-
 scribit nihil, dicente Scriptura Sap. 10. Reddet DEVS
 mercedem laborum Sanctorum suorum. Securus la-
 bor, quem nullus valet evacuare defectus.

LXVI. Denique non parùm etiã iuuerit, si,
 quod olim B. Virgo S. Birgittæ l. 4. revel. c. 21. insi-
 nuavit, ipsi quoque Anastasio proponat: *Amici Dei,*
 inquit B. Virgo, *non habent attadiari in seruitio*
DEI, sed laborare, ut homo malus fiat melior, &
homo bonus veniat ad perfectiora. Nam quicumque
voluntatem haberet sibilandi in aures omnium transeun-
tiarum, quòd IESVS Christus esset verus Filius DEI,
& faciendo conaretur, quantum posset, ad aliorum
conversionem, licet nulli, vel pauci converterentur,
nilominus eandem mercedem obtineret, ac si omnes
converterentur, sicut per exemplum dico tibi: Si dua
mercenarii ex praecepto Domini foderent montem du-
rum, & alius inueniret aurum electum, alius ve-
ro nihil. Isti propter voluntatem & laborem (æqua-
lem, ut supponitur) digni essent equali mercede. Me-
rito ergo, Anastasius exemplum illius sequitur, qui,
teste Seneca epist. 7. quæsitus, quò tanta diligentia
artis spectaret ad paucissimos perventura respondit:
Satis sunt pauci, satis unus, satis nullus.

CAPUT IV.

DE CONJUGUM TENTATIONIBUS.

LXVII. Quòd etiã isti non levibus tentationibus
 sunt subiecti, jam pridem S. Paulus
 1. Cor. 7. indicavit dicens. *Si acceperis uxorem, non*
peccasti. Et si nupsit Virgo, non peccavit; tribulatio-
nens

nem tamen carnis habebunt huiusmodi. Quod confite-
mans S. Hieronymus l. I, contra Jovin. si nubentibus,
inquit, etiam in carne tribulatio est, in qua sola videban-
tur habere delicias, quid ergo erit reliquum, propter
quod nubunt, cum & in spiritu, & in anima, & in
carne tribulatio sit. Nimirum ut non malè quidam di-
xit, à cantu Nuptiæ incipiunt, in luctum desinunt.
Interdum paupertas conjuges affligit, quandoque
Zelotypia vexat, aut curæ premunt, aut rixæ ince-
dunt, aut onus matrimonii obruit; ut meritò quorundam
conjugium Navigio comparent, quod undique à
procellis sollicitudinum & curarum, à ventis tenta-
tionum, & à tempestatibus tribulationum impetitur
& jactatur. Justè proin & horum conjugum tenta-
tiones potiores breviter proponuntur, & quomodo
eisdem occurrendum sit, modo inchoato ostenditur.

§. I.

Tentatio I. Circa discordiam conjugum.

Abraham & Sara conjuges insolito quidem ab initio
amore matrimonii se mutuo prosequabantur, sed
uti juxta commune proverbium ex vino optimo opti-
mum acetum nascitur, ita & amor iste intensissimus
paulò post in gravissimum odium & discordiam con-
versus est, eò quod quisque alterius vitia & defectus
clariùs cognoverit, nec tamen eà, quæ oportebat,
charitate & patientiâ supportare sciverit, sicque factus
sit, ut, sicut communiter dici solet, maritus hydriam
uxor ollas confregerit. Quæritur, quomodo ab hac
tentatione & discordia liberandi sint?

Respon-

Responsio.

LXIX. Inprimis illis ostendat, quanti concordiam conjugum DEUS & Christus faciant, & optent. De DEO quidem testatur Siracides cap. 25. dicens: *Intribus placitum est spiritui meo, quae sunt probata coram DEO & hominibus. Concordia Fratrum, amor proximorum, & vir & mulier bene sibi consentientes.* De Christo verò testimonium fert, Abbas Rupertus 5. de oper. spir. ubi notat, quòd, licet Christus Matth. 10. dixerit: *Veni separare hominem adversus Patrem suum, & Filiam adversus matrem suam, & sororum adversus socrum;* nunquam tamen dixerit, se etiam virum adversus uxorem, aut vicissim separatuum, ut nullum conjugibus daret causam discordiae, sed ut invicem pacifici manerent, mutuo se diligerent, & defectus patienter sufferrent. Hinc & S. Paulus Eph. 5. Christum pro exemplari conjugalis dilectionis conjugibus proposuit dicens: *Viri diligite uxores vestras, sicut & Christus Ecclesiam;* ut scilicet, sicut Christus nunquam Ecclesiam odio habuit, licet in ea quamplurimi mali Filii, Filiae quae existant; ita nec conjuges per mutuos defectus à concordia dimoveri se permittant.

LXX. Secundò illis referat, quòd olim, teste Tacito, apud Germanos consuetudo fuerit, ut novis nuptis par boum offerretur, quo ostendebatur, conjuges velut boves uni jugo alligatos esse, & onera matrimonii unanimi sensu portare debere. Certè sicut boves, si concordēs & quieti sint, levius sibi onus & laborem efficiunt; secus verò si dissentiant; ita & conjuges, si per concordiae vinculum alligati unani-

mes & quieti procedant, faciliùs onera matrimonii portabunt; non autem si mutuo sibi repugnent. Hinc Eccl. 4. dicitur: *Sicut bonum jugum, quod movetur, sic mulier nequam.* E contrario verò, teste Plutarcho, ut vincula ex commissura vires accipiant, sicut consensu viri & mulieris familiæ status.

LXXI. Tertio illis in memoriam revocet commune proverbium, quo dicitur: *Concordiâ res parve crescunt, discordiâ maxime dilabuntur.* Id quod Scylurus Rex Scytharum appposito facto confirmavit, dum octoginta suis Filiis in supremo morbo ad se vocatis, fasciculum ex octoginta sagittis colligatis constantem obtulit, & quemquam separatim frangere iussit: cum verò id nequirent, solvi fasciculum, & cuius ex Filiis unam tantum sagittam offerri eamque à quolibet frangi præcepit, quod cum facile effecissent; saluberrimam hanc doctrinam subjunxit, sicut Sagittæ hæc, quamdiu per vinculum colligatæ manebant, neutquam à vobis frangi poterant; citò verò confractæ sunt, postquam dissolutio est facta; ita & vos, si per concordie vinculum conjuncti firmiter manebitis, invincibiles eritis: secùs verò, si per discordiam soluti vinculo, privatum suum commodum quisque fuerit sectatus. Hanc ergo doctrinam & sibi applicent conjuges, nec dubitent, hoc medio se rem domesticam insigniter aucturos; maximè cum ipse etiam Christus Matth. 18. dixerit; *si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re, quamcumque petierint, fiet illi à Patre meo, qui in cælis est:* atque adeò meritò sperare possint, eorum preces etiam efficaciores futuræ, ad benedictionem rei familiari impetrandam.

LXXII. Quartò illis saluberrimam doctrinam S. Basilii in Exam. proponat exemplo Viperae, & Murenae marinae eos ad concordiam adhortantis. Sic enim ait: *Vipera genus est serpentium omnium exitiosissimum, murena marinae nuptias expetit, & sibilo suam significat praesentiam, eamque è gurgite vasto in-veniat ad nuptiales complexus: illa autem obtemperat, & coit cum venenato. Quid hac mearatio vult? quid portendit? sive asper sit cuiuspiam conjux, sive ferus moribus, perferat illum mulier necesse est, nec ullam proorsus ob causam, societatem, vinculumque dissolvere patiatur. Feritne? verberatne, estque percussa? at vir tamen est tuus. Temulentusne? at tibi est natura conjunctus. Durusne, morosus, implacidus? at membrum jam tuum est. Audiat & ipse vir accommodatam, seque decentem admonitionem. Vipera virus ob nuptiarum venenationem evomit: tu duritiam animi, tu feritatem, tu crudelitatem ob unionis reverentiam non deponis?*

LXXIII. Quintò specialiter maritum meminisse iubeat, quòd ipse sit caput uxoris: non deceat autem caput alicui membro molestum esse. Hinc S. Chrysostomus hom. 26. in 1. ad Cor. ait; *Considera, debile quidem esse mulieris genus, tu autem vir, propterea princeps factus es, & caput ejus, ut subdita feras imbecillitatem; illustra erga tuum principatum, quod facies, si subdita non insultaveris. Et paulò post: Quonam pacto, ait, non ultima Dementia est, eam afficere contumelià, propter quam parentes Deus dimittendos jubet? cur ergo maritus iracundiam contra uxorem non dimittat, quæ propter illum dimisit Patrem, & Matrem, ut ipsi adhæreret? Proderit etiam*

exemplum Socratis ob oculos ei ponere, qui, cum ab Alcibiade quæreretur, quomodo uxorem tam rixosam perferre posset? prudenter respondit: Qui ovium vesci vult, glocitantium gallinarum strepitu offendere non debet. Equidem sic domi patientiam disco, ut foris melius exercere queam. Rectè proin Varro dixit: Vitium uxoris aut tollendum, aut tolerandum est. Et clariùs S. Chrysostomus lib. 1. Si aliquis molesti, inquit, contigerit, si quid uxor peccaverit, consolare, & noli augere mœrorem; licet enim omnia projicias, nihil molestius contingit, quàm non habere benevolam domi uxorem. Quòd si onera invicem ferenda sunt, multò magis uxoris: si pauper sit, noli reprobrare: si stulta, noli ei insultare, sed esto modestior, tua enim uxor est: si ebria, si iracunda, dolendum est, non irascendum, & DEO supplicandum, & ipsa admonenda & adjuvanda consilio, & cura nitendum, ut his affectibus liberetur.

LXXIV. Sextò denique & ipsi uxori specialiter in memoriam revocet monitum S. Pauli ad Eph. cap. 5. *Mulieres viris suis subditæ sint, sicut Domino, quoniam vir caput est mulieris, sicut Christus caput est Ecclesie. Ipse Salvator corporis ejus. Sed sicut Ecclesia submissa est Christo, ita & mulieres viris suis in omnibus.* Quæ autem uxor tam impudens foret, & audax, ut Christo non obedire, cum eo rixari, aut omnino contumeliis illam afficere auderet? Non parùm etiam proderit, exemplum S. Monicæ eidem ob oculos ponere, quæ, teste S. Augustino l. 9. conf. c. 9. mirantibus aliis uxoribus, quomodo ipsa cum marito infideli, & tam rigido & feroce adeò pacificè vivere posset, respondit: *meæ sorores, vos fortè maritos ad rixas impel-*

impellit morositate ac contumaciâ vestrâ, ego marito sæviante taceo, & dissimulo, sicque iracundiam ejus frango; quin animum ejus sic inflexi, ut mecum Christum colere cœperit; ergo & vos agite cum maritis, si simili concordia & pace frui velitis: Verbo; hoc uxorum symbolum esto; *In silentio & spe erit fortitudo vestra.* Isaïæ c. 30.

§. II.

Tentatio II. circa corruptos mores liberorum & aliorum domesticorum.

LXXV **M**arina Matrona pia ac timens DEUM, dum quotidie advertit, liberos suos & Ancillas neque ad orandum, neque ad discendum & laborandum compelli posse, sed otio duntaxat, & scurrilibus jocis vacare, & præterea surdos ad admonitiones, duos & contumaces ad imperia existere; imò unam Ancillam omnino à Filio quopiam suo impregnatam fuisse, ad mortem propè affligitur, ideoque hanc suam tristitiam & afflictionem confessario suo aperit. Quæritur, quomodo illam ab hac gravissima tentatione liberare possit?

Responsio.

LXXVI. Inprimis hortetur, ut non tam graviter apprehendat omnes errores liberorum & subditorum, sed potius consideret eos ut cæcos, ut ægros, quibus non tantum non irasci, sed potius compati, variæque media ad curationem applicare solemus; ita monet S. Chrysostomus lib. 2. dial. dicens: *Non uniformiter secundum mensuram delictorum increpationes*

nes quoque oportet inferri, sed diligenter aspicere eorum, qui deliquerunt, vires atque propositum, ne forte volens rupta sarcire majorem operetur disruptionem, cupiens eligere collapsa casum inferat graviolem.

LXXVII. Secundò suadeat, ut non quosvis errores mox puniat, sed minores diffimulet, exemplum piscatorum, qui piscis minoris jaeturam contemnunt, ut majorem lucentur. Revocet illis in memoriam Dei misericordiam, quam erga illam ostendit, & dicat illi: Ecce, an non tu quoque es Filia DEI? tamen quàm parùm impleas mandata DEI? si, quoties tu peccas, mox puniret te DEUS, quoties in purgatorium, aut infernum præcipitata fuisses, ergo tu, quæ ratione polles, à teipsa impetrare non potes, ut talis efficiaris, qualis esse deberes, quantum minùs à liberis tuis nullo aut exiguo rationis usu præteris hoc exigere poterit?

LXXVIII. Tertio hortetur illam, ut, quando ob errorem aliquem castigandi videntur, id cum mansuetudine potiùs, quàm severitate faciat, nam, ut S. Prosper. l. 1. de vit. contempt. ait, *leviter castigatus exhibet reverentiam castiganti; asperitate autem inopia increpationis offensus, nec increpationem recipit, nec salutem.* Et ut S. Gregorius in Past. cap. 35. ait, *Plerumque, quos cruciamento non corrigunt, ab omni-
quis adhibus lenia condimenta comescunt.* Jubeat ergo illam in correctione cœlum imitari, quod primò faciem serenam exporrigit: tum nubilosum efficitur, subinde tonat: mox fulgurat, & tandem fulminat, sic itaque & ipsa primò faciem hilarem & serenam exhibens blandis verbis ad emendationem allicit, ubi hoc medium nihil profecerit, obnubilet faciem.

& displicentiam circa errorem ostendat; si neque hoc sufficiat, tonare incipiat, verbisque increpet delinquentes; quando etiam hoc non proficit, fulgura minarum emittat, & terreat; & tandem si neque hoc medium efficacis fuisse senserit, fulmine virgarum vel alterius instrumenti percutiat.

LXXIX. Quarto ostendat illi errorem & stultitiam, quam committit, quando errantes liberos aut subditos inominosis verbis compellat, aut dirissima quæque mala imprecatur; nam 1. contra charitatis ordinem facit, quia, dum emendare vult parvum errorem, in majorem præcipitat, quatenus videlicet exemplo suo similis est illi homini, qui, ut unam fenestrate rotulam reficeret, viginti alias frangeret; aut parenti, qui, ut parvum Filii vulnus curaret, lethale ipsi infligeret. 2. Etiam stultè facit, perinde scilicet ut parens ille, qui, ut Filium curaret, medio uteretur, ob quod omnibus bonis spoliari, & morti adjudicari ipse mereretur; aut qui seipsum occideret præ indignatione, quod Filium seipsum leviter vulnerasse videret. Meminerit proinde sententiæ à Christo Matth. 16. prolata: *Quid prodest homini, si universum mundum lucretur, anima verò sua detrimentum patiatur?*

LXXX. Quinto admoneat illam, ut, si post frequentem correptionem videat, se nihil proficere, rem totam DEO commendet, & hanc Filiorum aut subditorum inobedientiam, & pertinaciam tanquam paternam castigationem vel probationem à DEO cum patientia & æquanimitate recipiat, & portet, non cessans interea salutem & animas illorum DEO commendare. Quem in finem proderit exemplum unum, alterumve eorum parentum, qui liberos aut subditos

discolos habuerunt, & cum magna patientia supportarunt, ob oculos ponere, qualia esse possunt. Adami & Evæ in Caino, Noë in Cham, Isaaci in Esau, Davidis in Absalone, & plura similia.

§. III.

Tentatio III. Circa sollicitudinem alendorum domesticorum.

LXXXI. **D**Orothea Uxor nobilis cum Dorotheo Marito suo, per incendium omnibus suis bonis, ipsaque domo spoliata, & ad extremam inopiam redacta, gravissimè affligitur, eò quòd media amplius non habeant ad se, suosque domesticos alendos; nec videant, quomodo ea acquirere amplius possint, cum laborare, utpote labori non assueti non valeant, mendicare autem erubescant. Quæritur quomodo contra ejusmodi tentationem roborandi sint illi conjuges?

Responsio.

LXXXII. Primò hortetur illos, ut patienter ferant hanc jacturam bonorum suorum temporalium cum S. Job, dicantque cum illo: *Nudus egressus sum de matris utero, & nudus revertar illuc. Dominus dedit, Dominus abstulit. Sicut Domino placuit, ita factum est. Sit nomen Domini benedictum.* Sic enim merito sperare poterunt, quòd, sicut DEUS Jobo propter tam insignem patientiam omnia restituit duplicata & ipsis (si utile judicaverit) omnia deperdita restituere possit: Certè necessaria non negabit; neque enim ad solos Apostolos & Religiosos, sed ad omnes, qui cum patientia & charitate dimiserint bona sua, pertinet;

inet, illa Christi promissio: *Omnis, qui reliquerit domum aut agrum &c. propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam aeternam possidebit.* Matt. 19. Audiant ergo S. Augustinum in Pl. 34. monentem: *Illum quare, qui deesse non potest. Subtrahuntur, qua dedit: nunquid subtrahitur, qui dedit?*

LXXXIII. Secundò celeberrimum Thomæ Mori Cancellarii Parisiensis exemplum ob oculos eisdem ponat, qui, ut in vita ejus refertur, sic conjugem suam per epistolam solatus est: *Intelligo, horrea nostra, & vicinorum aliquot cum omni frumento periisse incendio. Dolenda quidem (salvâ DEI voluntate) jactura tam copiosi frumenti; quia tamen DEO ita visum est, debemus omnino non solum patienter, sed & libenter hanc DEI manum in nos extensam ferre. Quidquid amisimus, Dominus dedit; Sed quia id inextum nobis ademit, Domini voluntas fiat: nunquam super hac re murmuremus, sed æqui, bonique consulamus, & DEO magnas gratias agamus tam in adversis, quàm in prosperis; atque si rectè calculum ponamus, majus DEI beneficium est hoc damnum, quàm ingens lucrum. Quid enim salutis nostræ faciat, DEO magis, quàm nobis perspectum est. Rogo igitur, bono sis animo, & omnem tecum familiam duc ad templum, Deoque gratias age tam pro his, quæ nobis donavit, quàm quæ nunc abstulit, & quæ etiamnum reliquit. Facile DEO est, si sic visum fuerit, augere nondum ablata.*

LXXXIV. Tertiò Hortetur illos, ut oculos convertant ad veras divitias, scilicet ad virtutes & bona opera; item ad cœlestia gaudia, quæ ipsis invitis auferri non possunt, uti nec ipse DEUS; sic certè leviter

ter ferent jacturam temporalium bonorum exemplo primorum Christianorum, ad quos S. Paulus Hebr. c. 10. scripsit. *Rapinam bonorum vestrorum cum grandine suscepistis, cognoscetes, Vos habere meliorem manentem substantiam.* Quis non gauderet, agrum suum grandine destitui, si grandio aurea esset? Atque talis grandio est tribulatio, utpote per quam regnum cælorum emimus. Iubeat ergo meminisse verborum Davidis Ps. 125. *Euntes ibant, & flebant mittentesmina sua* (offerentes pecunias, quæ ipsis auferentur) *venientes autem venient portantes manipulos suos.*

LXXXV. Quartò hortetur illos, ut bene considerent, quàm liberaliter DEUS aves in aëre, pisces in aqua, feras in silvis nutriet; quantò magis ergo hominibus pretioso sanguine suo redemptis necessarium victum non sit negaturus, maximè cum domesticum non tam ipsorum Parentum, quàm ipsius DEI Filij, utpote qui non corpus duntaxat, sed etiam vitam dedit. Meritò ergo salubre sibi D. Petri l. 1. c. 1. consilium sequantur, & omnem sollicitudinem precipientes in DEUM, quoniam ipsi cura est illis.

LXXXVI. Quintò hortetur illos, ut Filios in timore Domini educant, & ab infantia timere DEUM faciant, hanc enim solam optimam esse hereditatem quam nemo illis auferre possit, & cum qua nullam necessarium ad vitam mediorem defectum sint patitur; eam enim si Liberos instruxerint, audacter cum S. Tobia dicturos: *Pauperem quidem vitam gerimus, sed multa bona habebimus, si timuerimus DEUM, & recesserimus ab omni malo, & fecerimus bene.* Tob. 1.

ut enim DEUS ipse per Psalmistam Pl. 33. dixit, *non est*
inopia timentibus eum.

LXXXVII. Sextò denique hortetur, ut, quàm pos-
sunt maximè, in ordinatam tristitiam, pusillanimitatem,
& diffidentiam in DEUM fugiant, ut quæ non modò
ad finem optatum nihil conducunt, sed potiùs gravi-
ter, nocent irritando DEVM, ut auxilia sperata ne-
get, quia in proprijs potiùs viribus, quàm DEO spem
suam posuerunt. Adhibeant ergo media, quæ pos-
sunt, & de reliquo omnem exitum DEO commit-
tant, contenti quocunque subsidio sibi submisso, &
memores dicti S. Pauli: *Habentes alimenta, & quibus*
utimur, his contenti simus.

§. IV.

Tentatio IV. Circa mortem Conjugum vel
Liberorum.

LXXXVIII. **S** Abina honesta Matrona valde dilige-
bat Maritum, & minimum Filiolum
suum, & ideo, quia mors utrumque eodem anno su-
stulit, inconsolabiter affligitur, & amarissimis, conti-
nuisq; lacrymis utrumque deflet. Quare vocatur Pastor
illius, ut, si non omnino tollere possit mærorem talem,
saltem moderetur eundem appositis doctrinis, & so-
larijs. Quæritur, quomodo id præstare debeat?

Responso.

LXXXIX. Inprimis illi ostendat, quàm exiguam
tristitiæ causam habeat, sive DEVM, sive Defunctum,
sive seipsam attendat. Si enim primò ad DEVM
respiciat, ille repetit, quod suum erat: Si ergo, dum
Depositarius repetit depositum suum, id volentes &
læ

læti reddimus, cur, si DEVS repetiêrit Maritum & Filiolum, quos ad tempus veluti depositum concessit, doleat ipsa, & queratur? Præterea, cum bonam Christianam profiteatur, utique nihil aliud velle debet, quàm quod Deus vult; cum ergo Deus voluerit autem utrumque defunctum, quidni & ipsa velit? Cur ergo non exclamet cum S. Hieronymo ad Paulam de obitu Blefillæ: *Bonus est DEVS, & omnia, quæ bonum faciunt, bona sint, necesse est. Mariti orbitas irrogavit, plango, quod accidit; sed quia sic placet Domino, animo sustinebo. Unicus raptus est Filius? quidem, sed tolerabile, quia sustulit ille, qui dedit. Si secundò defuncti considerentur, vel bene, vel malè illi obiêrunt; si bene, lætandum potius est, quam tristandum; nam, ut S. Chrysostomus hom. 23. Matth. ait, *Illum abiisse in prata florentia cum parvulogentes cur adversum te fluctus concitas tempestas? hic autem fluctus præsentis vitæ pernavigavit. Si ad imperandum, regnandumque hoc caduco, mortali regno Filius tuus abiisset, nolles eum inde redire, ipsum videres. Nunc verò cum ad majora, meliora regna processerit, parvi temporis absentiam ferre poteris? Noli ergo plorare, reddidisti enim depositum quod tibi creditum erat. Præterea si tu cum amantissimo Amico in carcere constituta fores, & illi Rege gratia fieret, ut è carcere in aulam transferretur, continuisque deliciis frui posset, an doleres, eundemque in carcere pro solatio tuo retinere velles? minime profectò, si verè eum diligeres amicitiae amore; cum ergo nunc DEUS & Maritum & Filiolum è carcere corporis ad cœlestem Aulam transtulerit ad beatissimam vitam ducendam, cur tu ipsos impedire velles?**

verò malè obièrunt, iterum non est tristandum,
 concessa peiores evasissent, si diutius vixissent, atque
 bonam sedè majorem pœnam incurrissent, quod DEVS
 ille debet providens eosdem rapere voluit; unde Tertullianus
 erit autem cap. 9. de pat. ait: *Christum ledimus, cum evocatos*
 Cur ergo quosque ab illo quasi miserandos non aequanimiter accipi-
 mus. Certè DEVS & Beati Patroni & custodes de-
 e bonis sanctorum non minùs amant illos, quàm ipsa Sabina;
 irrogat tamen etiam in tali miseria constitutum non lugent,
 mino, et potius divinæ Justitiæ & voluntati acquiescunt;
 s? duris nec ipsa etiam, si eò venerit, aliter faciet; cur ergo
 qui dederit non jam quoque facere possit, quod tunc factura est?
 bene, ve si tertio seipsam attendat Sabina, necdum habet cau-
 sè est, quàm dolendi; nam loco Mariti & Filii ipsum Deum
 om. 23. facta est, qui illa Elcanæ ad Annam uxorem sterilem
 cum putat & propterea flentem dicta verba, ipsi quoque repetit:
 empestis? Anna (aut Sabina) cur fies? & quare non comedis? &
 Si ad mortalem quam ob rem affligitur cor tuum? nunquid non ego
 redire, melior tibi sum, quàm decem Filii? Nimirum vana
 melioris auxilia & solatia illi subtraxit DEUS, ut in ipso tan-
 m ferre quam fortiora, & sinceriora quærat, & inveniat.
 depositum iubeat item eam meminisse, quantarum curarum cau-
 m amara sa fuerint defuncti; quantum impedimentum in divi-
 , & illi no servitio attulerint; hoc certè Melania Junior agno-
 transfert, vit, quæ, teste S. Hieronymo, calente adhuc mariti
 , eundem corpusculo, & nondum humato, duos simul perdidit
 ? minime Filios, & tamen nec lacrymam fudit, sed stetit
 more; immobilis, & ad Christi pedes devoluta, quasi ipsum
 n è carcere teneret, arrisit, & dixit: Expeditiùs nunc tibi servi-
 ad beatitudinem sum, Domine, qui tanto me opere liberasti.
 dire velle? X.C. Secundò illi ostendat, quòd, etiamsi inte-
 S. gnos rivos lacrymarum profundat, nihil tamen hæ con-
 ducant

ducant ad maritum & Filium reducendum; unde potius prudentissimum Davidis factum æmulari debet, qui, ut 2. Reg. 12. legitur, cum Famuli mirarentur quòd, ægrotante Filio se tristem ostendisset, & variis modis afflixisset: eodem verò mortuo ad pristina hilaritatem rediisset, cibumque sumpisset, hoc sponsum dedit: *Propter Infantem, dum adhuc viveret, jejunavi, & flevi, dicebam enim: quis si fortè eum mihi donet Dominus, & vivat. Nunc autem quia mortuus est, quare jejunem? quid potero eum revocare amplius?* Imò non ipsi non prosunt lacrymæ, sed utrique defuncto in Purgatorio sint, plurimum nocent, uti quondam in simili casu Matri cuiusdam Filium mortuum vehementissimè desolenti significavit, varios ipsi Juvenes ad cælum citato gradu properantes, Filium verò illius longo, nigroque pallio, de sequentem ostendit; quem cum Mater adhaerens esset ad gressum accelerandum, respondit ille: *non possum, quia lacrymæ tuæ pallium meum gravatum me impediunt; dum enim lacrymis pro solatio tuò indulges, nulla mihi auxilia interea ad evitandas Purgatorii pœnas subministras.*

XCI. Tertio illi varia exempla matronarum oculos ponat, generosè tales casus supportantiù, quales esse possunt Matris Machabæorum, S. Felicitatis, S. Symphorosæ, quæ plures Filios ante se dirigitos cruciatos, & occisos, siccis oculis, & læto animo spectârunt. Specialiter tamen S. Elifabetham Ludovici Turingiæ Ducis uxorem illi proponat, quæ audita morte conjugis, animo ad DEUM converso, dicit: *Nôsti, Domine, quàm ego maritum meum*

unde potest
ri debet
irarentur
et, & van
pristinam
t, hoc
e adhue
cam.

marim, quod & amaret te, & datus mihi esset à te:
andem à me modò hinc evocatum repetiisti; nec in-
ta reddo, sed nec, si uno capillo capitis mei ad vitam
evocare possem, id vellem, si tu nolles. Hoc unum
ego, ut anima illius æterna in pace requiescat, & ego
obsequio tuo magis, magisque tuâ gratiâ convale-

XCII. Quartò hortetur, ut spem & solatium in
DEO unicè constituat; sic enim facilè jacturam non
tantùm horum duorum, sed omnium hominum cari-
tatem, uti bene S. Augustinus lib. 4. conf. cap. 2.
indicavit dicens: *Beatus, qui amat te, & amicum in
& inimicum propter te; Solus enim nullum cha-
ritatem amittit, cui omnes in illo chari sunt, qui non amitti-*

§. V.

Tentatio V. Circa Zelotypiam.

XCIII. **G**eroldus Zelotypus valde maritus, atque
provecæ ætatis, cùm Juvenem satis
torem duxisset, perperuis agitur curis & timoribus,
ut alii quoque eam depereant? quapropter artissi-
mè eam domi custodit, & observat, & si vel verbulo
aliam ipsam alloquentem videat, mox suspicatur, ipsam
alios magis, quàm ipsum diligere, gravissimèque
cum illa expostulat. Quæritur, quomodo tam gravis
Zelotypiæ tentatio eripienda sit?

Responsio.

XCIV. Inprimis ei ostendat, quàm graviter con-
tra legem charitatis delinquat, quæ jubet, ut proxi-
mum sicut nos ipsos diligamus, atque adedò illi non fa-
ciamus,

ciamus, quod nobis fieri pariter nollemus; quæ læta
erga uxorem tantò accuratiùs observanda est, quantò
arctiùs inter ipsam & maritum vinculum intercedit,
dum, teste S. Scriptura, duo in carne una existunt.
Cum ergo utique ipse vel maximum dolorem & indignationem conciperet, si uxorem Zelotypiæ vitio laborantem, perpetuas thori violati suspiciones fovens adverteret; quidni similem dolorem ab uxore merito concipi posse censeat, atque adedò & ipsam ab omni ejusmodi dolore, deponendo omnem Zelotypiam, liberet?

XCIV. Secundò illi ostendat, pessimos fructus Zelotypiæ, quos bene Salomon, breviterque Cant. 1. descripsisse videtur, dum eam inferno comparavit dicens: *Dura, sicut infernus, amulatio*: quasi dicat, sicut in inferno nulla est quies à cruciату, ita Zelotypiæ perpetuis cruciantur timoribus & suspencionibus thoro violato. Quis autem, nisi amens, ultro se in infernum præcipitet; aut ex eodem, si possit, non liberet?

CXVI. Tertio illi prudentem S. Hieronymi admonitionem lib. 1. contra Jovin. proponat, sic loquens: *Quid tibi profuerit zelus, & nimia diligentia in servanda uxore tua? si enim inhonesta fuerit, vix illum servare poteris (elabatur enim è manibus ut lubricus aguis) si casta & honesta, custodiã opus non habet.* Pro cuius confirmatione Matthias Faber non male oculos habendam ait, fabulam de Philomela ab Antiope captã, quæ tres ei leges, per quas beatam vitam ducere posset, daturam promisit, si liberam dimitteret; quã promissione factã, has ei leges observandas dedit: Rem, quæ apprehendi nequit, non querit

apprehendere : rem, quæ non est verosimilis, non
 credito : rem perditam, quæ recuperari nequit,
 non plangito : quarum priores duas saltem Zelotypus
 maritus meritò sibi applicare potest.

XCVII. Quarto illi referat, quid Alphonsus Ara-
 gonum Rex sapienter pronuntiârit, nempe tum de
 matrimonia tranquilla fore, si vir surdus, & uxor
 cæca fuerit, id est, si maritus non statim omnia, quæ
 ab uxore referuntur, credat; & uxor ad ea, quæ à
 marito geruntur, non nimis curiosè oculos reflectat,
 sed uterque conjux de altero bene sentiat, & loqua-
 tur: omnia dicta & facta alterius bene accipiat, &
 interpretetur, & mutuos defectus cum magna charitate
 & patientia supportet; sic enim amoris conjugalis &
 concordia vinculum arctissimè colligatum conserva-
 tur, sicut è contrario per nullam rem magis, quàm
 per Zelotypiam dissolvitur.

CAPUT V.

DE AULICORUM TENTATIONIBVS.

XCVIII. **N**egari quidem non potest, etiam hos
 variis tentationibus esse subjectos, sed
 quæ majori ex parte iisdem cum aliis personis sunt
 communes; duæ proinde duntaxat referentur in hoc
 capite, quæ ipsos magis attingunt, nempe quæ circa
 favorem Principum aut etiam officium in aula amissum
 occurrunt.

T

S. I.